

Tristan en Isolde (Richard Wagner)

Regie Alfred Kirchner
De Nederlandse Opera
Rotterdams Philharmonisch Orkest o.l.v. Sir Simon Rattle
Kor van de Nederlandse Opera

Waar te beginnen dit keer? Bij Isolde dan maar en over Gabriele Schnaut (what's in a name?) zal ik kort zijn: zo ziet een Isolde er niet uit en haar stem kon mij ab-so-luut niet bekoren en ze heeft nogal wat lappen tekst te verwerken maar voor dat eventuele probleem heeft Wagner wel een heel fraaie oplossing gevonden: werkelijk schitterende muziek. Af en toe of eerder geregeld tijdens deze opera had ik – en dat was voor het eerst sinds al die jaren dat ik nu de opera bezoek – het gevoel dat die stemmen maar beter even op konden houden; ik had genoeg aan de muziek en dat blijft een wonder: hoe is het mogelijk om bijna 4 uur muziek door te componeren – want dat is het toch: doorgecomponeerde muziek – en toch te blijven boeien en ontroeren! Wat mij betreft is dat de Wagner die gehoord moet worden. John Treleaven als Tristan vond ik heel behoorlijk, zijn stem was mooi en zingen kon hij wel; er zat evenwel iets terughoudends in zijn acteren waardoor Tristan niet de Tristan werd die ik

er verwachtte; deze helemaal te laten neither fish nor flesh ruwe bolster had Maar komaan, als voorstelling hoor en een schitterende en koning Marke. Dat de me niet gestoord; de allemaal in het gelid trompetgeschal en dat maar voldoende om aan te geven; in de gepeupel toch ook op

Tristan durfde zich niet zien, zijn karakter bleef waar ik wel wat meer willen zien.

geheel een prachtige ook Robert Lloyd was volstrekt geloofwaardige petten niet afgingen heeft mannen gingen wel staan en er klonk was wat mij betreft sober een koninklijke ambiance slotscène bleef het eerbiedwaardige afstand.

Prachtige monoloog van Koning Marke trouwens in die cruciale tweede akte. En het liefdesduet van Tristan en Isolde behoort tot de meest ontroerende poëzie die ik hoorde! En ook daar die muziek, wat een schitterende muziek en dat alles onder dat heerlijke toneelbeeld, een gitzwarte sterrennacht boven een mals grasveld. Prachtige decors ook weer!

U hoort het, ik heb genoten en over het orkest en Simon Rattle heb ik niks te melden: ik kan geen superlatieven meer vinden om dit te beschrijven; wat een klankrijkdom, wat een pracht, die hobo (of was het toch een klarinet) in de derde akte! En dat komt allemaal uit Rotterdam he?

Maar dan nu wat me dwars zit aan deze opera: de psychologie en het rammelende plot. Wagner moet een beetje kliederen met toverdrankjes om verwarring te stichten en toch de relatie tussen Marke en Tristan uiteindelijk ongeschonden te houden. Zo zie je maar, die Wagner gaf als het erop aankwam toch ook meer om Männerfreundschaft. Maar stel je voor, de moordenaar van je geliefde stuurt jou diens afgehouden hoofd, dat lijkt mij toch de ultieme wreedheid, vervolgens schaakt die ploert je om je te dwingen tot een huwelijk met zijn koning, dan bedenk je een of ander gegoochel met toverdrankjes en natuurlijk worden er dan flesjes verwisseld, je drinkt het verkeerde flesje en stort je hopeloos verliefd in de armen van je beul en zelfs wanneer je de wonderbaarlijke flesverwisseling ontdekt, blijf je in katzwijn naar je beul verlangen en vind je je ultieme geluk en genot in het

samen met hem sterven. Ik B E G R I J P dit alles niet. Die Isolde moet dus een geweldige geestelijke salto mortale maken om zich in het libretto van Wagner te kunnen voegen; Wagner trekt in totaal vijf hele uren voor dit wangedrocht uit maar neemt niet de moeite deze Umwertung aller Werte een beetje geloofwaardig aan mij uit te leggen. In plaats daarvan neemt hij zijn toevlucht tot - godbetert - toverdrankjes! Van de psychologie heeft hij geen kaas gegeten, dat moge duidelijk zijn. Het door een vriend geschetste slot met Parsifal zou mij vast en zeker beter zijn bevallen. Om strikt persoonlijke redenen wil ik evenwel het geloof in die ene, alles verslindende liefde wel graag overeind houden.

Maar voor de rest niets dan lof en hulde voor een onvergetelijke voorstelling! O ja, de mooiste one liner van deze avond: "aan de dood sterft slechts wat ons stoort". Prachtig, vindt u niet?

Enno Nuy
2000

Foto van Isolde Ohlbaum
